

Rejestr umów jako urzeczywistnienie zasady jawności finansów publicznych

Register of contracts as an implementation of the principle of openness of public finances

dr Paweł Szymanek

Kancelaria Prawna i Podatkowa dr Paweł Szymanek, ORCID: 0000-0002-7590-7016

Streszczenie

Dnia 1 stycznia 2024 r. wejdą w życie przepisy wprowadzające rejestr umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych¹. Rejestr ma stanowić kolejne urzeczywistnienie zasady jawności finansów publicznych, wymienionej w art. 61 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.², a także art. 33 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³. W artykule przedstawiono treść nowych przepisów, cele ustawodawcy, jakie pragnął osiągnąć dzięki wprowadzeniu powyższego rozwiązania, a także zasadę jawności finansów publicznych uregulowaną w przywołanych aktach prawnych.

Zamierzeniem autora niniejszego artykułu było ustalenie, w jakim stopniu wspomniana zasada została uwzględniona w nowych przepisach.

W konkluzji wskazano na potrzebę nowelizacji analizowanych uregulowań, ponieważ nie realizują one w pełni zasady jawności finansów publicznych. Ponadto dostrzeżono oczywistą sprzeczność w tych przepisach, polegającą na tym, że pod pretekstem stworzenia obywatelom sposobności do zaznajomienia się z treścią umów wprowadzono tylko możliwość poznania ich wybranych elementów.

Słowa kluczowe: zasada jawności finansów publicznych, rejestr umów, sektor finansów publicznych.

Abstract

On February 1, 2024, the provisions introducing the register of contracts concluded by public finance sector units will come into force. The register is to be another implementation of the principle of transparency of public finances mentioned in art. 61 of the Constitution, as well as Art. 33 of the Public Finance Act. The article presents the content of the new regulations, the objectives of the legislator that he wanted to achieve by introducing these regulations, as well as the principle of transparency of public finances regulated in the Constitution as well as in the Public Finance Act.

The aim of the article was to confront the principle of transparency of public finances with the new regulations. The article presents a thesis according to which the introduced register of contracts does not fully implement the principle of transparency of public finances.

Keywords: the principle of transparency of public finances, the register of contracts, the public finance sector.

1. WSTĘP

Dnia 1 stycznia 2024 r. wejdą w życie przepisy wprowadzające rejestr umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych. Rejestr ma stanowić kolejne urzeczywistnienie zasady jawności finansów publicznych, wymienionej w art. 61 Konstytucji RP, a także art. 33 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. W artykule przedstawiono treść nowych przepisów, cele ustawodawcy, jakie pragnął osiągnąć dzięki wprowadzeniu powyższego rozwiązania, a także zasadę jawności finansów publicznych uregulowaną w przywołanych aktach prawnych.

Zamierzeniem autora niniejszego artykułu było ustalenie, w jakim stopniu wspomniana zasada została uwzględniona

w nowych przepisach. Postawiono tezę, zgodnie z którą rzezonny rejestr umów nie urzeczywistnia w pełni zasady jawności finansów publicznych.

2. ZASADA JAWNOŚCI FINANSÓW PUBLICZNYCH W KONSTYTUCJI RP

Przed wszystkim zasada jawności finansów publicznych została uregulowana w art. 61 Konstytucji RP⁴, zgodnie z którym obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób i jednostek organizacyj-

nych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Omawiane prawo obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej, pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku i obrazu.

Ograniczenie jawności finansów publicznych może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.

Tryb udzielania informacji związanych z jawnością finansów publicznych określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy.

Zgodnie z przedstawioną treścią art. 61 Konstytucji RP przez pojęcie zasady jawności rozumie się swobodny dostęp wszystkich zainteresowanych obywateli do wszelkich danych sektora publicznego, a także możliwość zapoznania się z wszelkimi procesami zachodzącymi w obszarze finansów publicznych.

Zasada jawności finansów publicznych uważana jest powszechnie za podstawową regułę tego sektora. Oznacza ona szerokie prawo każdego obywatela do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej, jak również osób pełniących funkcje publiczne. Urzeczywistnieniem omawianej zasady jest prawo każdego obywatela do uzyskiwania pełnej informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Ponadto prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób i jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Oznacza to, że art. 61 Konstytucji RP konkretyzuje i urzeczywistnia jawność życia publicznego, wskazuje bowiem na potrzebę uzyskania pełnego, rzetelnego i zrozumiałego obrazu stanu finansów publicznych państwa, samorządu oraz innych instytucji, które gospodarują majątkiem Skarbu Państwa lub samorządowym. W przepisach konstytucyjnych mowa jest o tym, że każdy obywatel ma nie tyle prawo do otrzymania wybiórczych informacji na temat finansów publicznych, ile prawo do wglądu w dokumenty, a także wstępu na posiedzenia kolegialnych organów władzy publicznej, pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku i obrazu. Ograniczenie tych praw może nastąpić tylko w ściśle określonych sytuacjach. Zasada jawności finansów publicznych ma mieć więc charakter konkretny, rzeczywisty, jak również pełny i realny, wraz z możliwością uczestniczenia w obradach organów i przeglądania sporządzonych przez te organy dokumentów.

3. ZASADA JAWNOŚCI W USTAWIE Z DNIA 27 SIERPNI 2009 R.

Dostęp do informacji publicznej nie jest uregulowany wyłącznie w Konstytucji RP. Przepisy urzeczywistniające zasadę jawności finansów publicznych, wymienioną w art. 61 powyższego aktu prawnego, zawiera także wiele innych ustaw. Najważniejsza z nich jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r., gdyż jej art. 33-38b konkretyzuje unormowania kon-

stytucyjne. Trzeba jednak zaznaczyć, że niestety nie w pełni, skutkiem czego w doktrynie regulacje Konstytucji RP dotyczące zasady jawności uważa się za ujęcie szerokie, a regulacje ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. dotyczące tej kwestii – za ujęcie wąskie⁵.

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. gospodarka środkami publicznymi jest jawna. Zasady tej nie stosuje się jednak do środków publicznych, których pochodzenie lub przeznaczenie zostało uznane za informację niejawną na podstawie odrębnych przepisów lub jeżeli wynika to z umów międzynarodowych.

Stosownie do art. 34 cytowanej ustawy w szczególności zasada jawności gospodarowania środkami publicznymi jest realizowana przez:

- 1) jawność debaty budżetowej w Sejmie i Senacie oraz debat budżetowych w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) jawność debaty nad sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa w Sejmie i debat nad sprawozdaniami z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) podawanie do publicznej wiadomości:
 - a) kwot dotacji udzielanych z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
 - b) kwot dotacji udzielanych przez państwowe fundusze celowe,
 - c) zbiorczych danych dotyczących finansów publicznych,
 - d) informacji o wykonaniu budżetu państwa za okresy miesięczne;
- 4) jawność debaty nad projektem uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) podawanie do publicznej wiadomości przez jednostki sektora finansów publicznych informacji dotyczących:
 - a) zakresu zadań lub usług wykonywanych lub świadczonych przez jednostkę oraz wysokości środków publicznych przekazanych na ich realizację,
 - b) zasad i warunków świadczenia usług dla podmiotów uprawnionych,
 - c) zasad odpłatności za świadczone usługi;
- 6) zapewnianie radnym danej jednostki samorządu terytorialnego dostępu do:
 - a) dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych – z zachowaniem przepisów o rachunkowości oraz o ochronie danych osobowych,
 - b) informacji o wynikach przeprowadzonych kontroli gospodarki finansowej,
 - c) sprawozdania z wykonania planu audytu za rok poprzedni;
- 7) udostępnianie przez Narodowy Fundusz Zdrowia informacji o przychodach i kosztach oraz o świadczeniodawcach realizujących świadczenia opieki zdrowotnej, z którymi Fundusz zawarł umowy, o zakresie przedmiotowym umów oraz o sposobie ustalania ceny za zamówione świadczenia;
- 8) udostępnianie przez jednostki sektora finansów publicznych wykazu podmiotów spoza sektora finansów publicznych, którym ze środków publicznych została udzielona dotacja, dofinansowanie realizacji zadania lub pożyczka lub którym została umorzona należność wobec jednostki sektora finansów publicznych;

- 9) udostępnianie corocznych sprawozdań dotyczących finansów i działalności jednostek organizacyjnych należących do sektora finansów publicznych;
- 10) podejmowanie, w głosowaniu jawnym i imiennym, uchwał organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego dotyczących gospodarowania środkami publicznymi;
- 11) podawanie do publicznej wiadomości treści planów działalności, sprawozdań z wykonania planów działalności oraz oświadczeń o stanie kontroli zarządczej, o których mowa w art. 70.

W dalszej części przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. przewidują pewne procedury służące do urzeczywistnienia zasady jawności gospodarowania środkami publicznymi⁶. Główną jednak zasadą tej ustawy jest jawność gospodarki środkami publicznymi.

4. REJESTR UMÓW ZAWARTYCH PRZEZ JEDNOSTKI SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH

Z dniem 1 stycznia 2024 r. wejdą w życie przepisy wprowadzające rejestr umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych⁷. Rejestr ma stanowić kolejne urzeczywistnienie zasady jawności finansów publicznych wymienionej w art. 61 Konstytucji RP, a także art. 33 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r.

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. zasada jawności gospodarowania środkami publicznymi będzie realizowana również poprzez udostępnianie umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych. Niestety z dalszych przepisów wprowadzanych na mocy ustawy z dnia 14 października 2021 r. nie wynika, aby to właśnie owe umowy były udostępniane obywatelom, a wręcz mają to być wyłącznie podstawowe informacje wynikające z tych umów, ujęte w formie rejestru.

Zgodnie z nowymi regulacjami (art. 34a i nast. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r.) Minister Finansów będzie prowadził rejestr umów zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych. Rejestr ten będzie systemem teleinformatycznym w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne⁸. Informacje zamieszczone w tym rejestrze dotyczyć będą umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁹. Przepisy art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. stosuje się odpowiednio.

W rejestrze umów nie będą zamieszczone informacje o umowach zawartych w wyniku rozstrzygnięcia zamówień i konkursów, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych¹⁰. W rejestrze tym zamieszczone będą informacje o umowach zawartych w formie pisemnej, dokumentowej, elektronicznej albo innej formie szczególnej, których wartość przedmiotu przekracza 500 zł. W szczególności rejestr umów będzie obejmował:

- 1) numer umowy – o ile taki nadano;
- 2) datę i miejsce zawarcia umowy;
- 3) okres obowiązywania umowy;
- 4) oznaczenie stron umowy, w tym przedstawicieli stron;
- 5) określenie przedmiotu umowy;
- 6) wartość przedmiotu umowy;

- 7) informacje o źródłach i wysokości współfinansowania przedmiotu umowy.

W rejestrze umów będą zamieszczone informacje o uzupełnieniu lub zmianie umowy, rozwiązaniu za zgodą stron umowy, jak również informacje o odstąpieniu od umowy, jej wypowiedzeniu lub wygaśnięciu.

W przypadku zastosowania przepisów art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. w rejestrze zostanie zamieszczona informacja, o której mowa w art. 8 ust. 5 tej ustawy.

Dane będą wprowadzane do rejestru umów przez kierowników jednostek sektora finansów publicznych. Informacje w tym rejestrze zamieszczane będą bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy. Co ważne – dane w rejestrze umów będą powszechnie dostępne, co ułatwi ich wyszukiwanie.

Przewidziano także sankcje za niewykonanie obowiązków. Mianowicie osoba, która nie wykona lub nie dopuści do wykonania obowiązku prowadzenia, aktualizacji, udostępnienia lub wprowadzania danych do rejestru umów albo poda w nim nieprawdziwe dane, będzie podlegała grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Ponadto omawianych przepisów dotyczących rejestru umów nie stosuje się do umów zawartych przez placówki zagraniczne w rozumieniu art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej¹¹.

5. CEL WPROWADZENIA REJESTRU UMÓW

Jednym z zasadniczych celów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. było zapewnienie jawności i przejrzystości finansów publicznych. W art. 34 tej ustawy wskazano poszczególne sposoby realizacji tej zasady. Zdaniem ustawodawcy w treści tego aktu prawnego zabrakło formy, która pozwoliłaby na powiązanie zakresu zadań wykonywanych przez daną jednostkę finansów publicznych z prowadzoną przez nią gospodarką środkami publicznymi¹². Celem urealnienia zasady jawności finansów publicznych należało zatem narzucić obowiązek publikacji rejestrów umów. Podobne rozwiązania są stosowane przez inne kraje członkowskie Unii Europejskiej. Na Słowacji funkcjonuje jeden centralny rejestr umów zawieranych przez odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych. Dodatkowo brak publikacji takiej umowy w centralnym rejestrze wstrzymuje jej obowiązywanie. Analogiczne rozwiązania stosowane są w prawie czeskim.

Obecnie udostępnianie rejestrów umów odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. – na wniosek lub poprzez publikację rejestru umów w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) danego podmiotu. Niestety informacje o zawartych umowach są publikowane w BIP stosunkowo rzadko i dlatego zasadniczo takie informacje są udostępniane na wniosek. Ostatecznie utrudnia to dostęp do zawartych umów, a tym samym sprawowanie rzeczywistej kontroli nad gospodarką finansami publicznymi. Celem zapewnienia realizacji zasady jawności finansów publicznych uznano za zasadne utworzenie rejestru zawieranych umów przez jednostki sektora finansów publicznych.

Ustawodawca przyjął, że w rejestrze umów nie będą zamieszczone informacje, których udostępnianie zostało ograniczone na podstawie innych przepisów, zwłaszcza o ochro-

nie informacji niejawnych oraz o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych, a także ze względu na potrzebę ochrony prywatności osoby fizycznej lub tajemnicy przedsiębiorcy. Dodatkowo postanowił, że katalog zamieszczanych informacji o umowach będzie miał charakter zamknięty. Jak już wcześniej wspomniano, rejestr będzie obejmował: numer umowy; datę i miejsce zawarcia umowy; okres obowiązywania umowy; oznaczenie stron umowy, w tym przedstawicieli stron; określenie przedmiotu umowy; wartość przedmiotu umowy; informacje o źródłach i wysokości współfinansowania przedmiotu umowy. Dodatkowo w rejestrze zamieszczane będą informacje o uzupełnieniu lub zmianie umowy, rozwiązaniu za zgodą obu stron, jak również odstąpieniu od niej lub jej wypowiedzeniu. Ma to zapewnić lepszą kontrolę umów zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych, tak aby nie mogły one zmienić umowy w sposób uniemożliwiający zapoznanie się z treścią nowych zapisów.

Ustawodawca przewidział także pewne ograniczenia, jeśli chodzi o publikację informacji o niektórych umowach, co jego zdaniem jest zgodne z celami reformy¹³. Narzucił m.in. obowiązek zamieszczenia informacji o umowach, których wartość przedmiotu przekracza 500 zł, a zakazał zamieszczenia informacji o umowach zawartych w wyniku zamówień i konkursów. Dodatkowo wyłączył możliwość publikacji w rejestrze umów zawartych przez placówki zagraniczne. Dostrzegł bowiem, że takie umowy mają szczególny charakter, ponieważ zawierane są przez placówki zlokalizowane m.in. w państwach autorytarnych i będące przedmiotem intensywnej inwigilacji przez obce służby specjalne. Ponadto zauważył, że ze względu na łatwy dostęp do rejestru istniałaby możliwość wykorzystania informacji o umowach zawartych przez takie placówki przez służby innych państw, ze szkodą dla interesów Rzeczypospolitej Polskiej. Szczególne zagrożenie występuje w krajach byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, gdzie kontrahenci polskich placówek zagranicznych – z obawy o swoje bezpieczeństwo – mogliby odmówić zawierania jakichkolwiek umów, co sparaliżowałoby działalność tych placówek. Ustawodawca przyjął zatem, że wprowadzane rozwiązanie będzie kompromisem między zasadą jawności finansów publicznych a koniecznością uwzględnienia zagrożeń bezpieczeństwa placówek zagranicznych¹⁴.

6. WNIOSKI

Zgodnie z art. 34 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. zasada jawności gospodarowania środkami publicznymi ma być realizowana również poprzez udostępnianie informacji o umowach zawartych przez jednostki sektora finansów publicznych. Niestety z treści następujących przepisów wynika ewidentnie, że obywatele nie będą mogli się zapoznać z treścią owych umów, lecz będą mieli wyłącznie dostęp do rejestru umów zawierającego podstawowe informacje. Istnieje tu zatem wyraźna sprzeczność, którą należy jak najszybciej wyeliminować poprzez dodanie w art. 34 ust. 1 pkt 12 przywołanej ustawy zapisu o udostępnianiu rejestru umów bądź poprzez zastąpienie przepisów odnoszących się do tego rejestru przepisami umożliwiającymi publikację zawartych umów. Aby stwierdzić, która nowelizacja jest właściwsza, należy się odnieść do informacji zawartych w podrozdziałach

dotyczących zasady jawności finansów publicznych. Wynika z nich, że zasada ta jest urzeczywistniana poprzez dostęp obywateli do wszystkich informacji. Biorąc pod uwagę regulacje zarówno Konstytucji RP, jak i ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r., należałoby więc znowelizować przepisy wprowadzające rejestr umów w taki sposób, aby obywatele mogli otrzymywać pełną informację o treści zawartych umów, a nie tylko wyciąg z ich treści w postaci podstawowych informacji. Ponadto ze względu na istotę zasady jawności finansów publicznych należałoby narzucić obowiązek publikacji wszystkich umów, a nie tylko tych, których wartość przedmiotu przekracza 500 zł. Wreszcie należałoby uchylić przepis wprowadzający zakaz publikacji umów zawartych w wyniku zamówień i konkursów jako sprzeczny ze wspomnianą zasadą, wymienioną w Konstytucji RP, jak również w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r.

Odnośnie do tezy sformułowanej we wstępie niniejszego artykułu należy stwierdzić, że została ona w całości potwierdzona, ponieważ obecnie zasada jawności finansów publicznych, wyrażona zarówno w Konstytucji RP, jak i w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r., jest naruszona wielokrotnie. Przede wszystkim obywatele nie będą mogli się zapoznać z treścią umów, a będą mieli dostęp wyłącznie do rejestru umów zawierającego podstawowe informacje o tych umowach. Ponadto w rejestrze będą ujęte tylko informacje o umowach, których przedmiot przekracza wartość 500 zł. Wreszcie zostaną w nim pominięte informacje o umowach zawartych w wyniku zamówień i konkursów, a także zawartych przez placówki zagraniczne. Wszystkie te błędy stanowią zaprzeczenie zasady jawności finansów publicznych i powinny być jak najszybciej wyeliminowane.

Przypisy

- 1 Zob. ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2054 ze zm., dalej: ustawa z dnia 14 października 2021 r.
- 2 Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm., dalej: Konstytucja RP.
- 3 Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm., dalej: ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r.
- 4 Art. 61 ust. 1-4 Konstytucji RP:
 - „1. Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa.
 2. Prawo do uzyskiwania informacji obejmuje dostęp do dokumentów oraz wstęp na posiedzenia kolegiałnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu.
 3. Ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa.
 4. Tryb udzielania informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, określają ustawy, a w odniesieniu do Sejmu i Senatu ich regulaminy”.
- 5 E. Ruśkowski, *W sprawie szerokiego ujęcia zasady jawności finansów publicznych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2021, nr 3, s. 3: „W ten sposób otrzymujemy sytuację, że część jawności finansów publicznych jest regulowana art. 33-38c u.f.p. [tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. – przyp. red.] (zasada jawności finansów publicznych w sensie wąskim), a pozostała część wyprowadza się głównie z konstytucyjnego pojęcia finansów publicznych oraz z art. 61 Konstytucji RP”.

tucji, dotyczącego powszechnego dostępu do informacji publicznych, także w dziedzinie finansów publicznych. W moim rozumieniu sytuacja ta wymaga uporządkowania, także w doktrynie, według propozycji, że jawność gospodarki finansowej w rozumieniu art. 33-38c u.f.p. ma charakter szczególny i wchodzi na zasadzie *lex specialis* do szerokiej zasady jawności finansów publicznych, wyprowadzonej z przepisów Konstytucji i ustaw”.

- ⁶ Tamże, s. 2: „W świetle literatury przedmiotu do zasady jawności odnoszą się art. 33-38c ustawy, natomiast art. 39-41 – do zasady przejrzystości”.
- ⁷ Dodany pkt 12 w art. 34 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. na mocy ustawy z dnia 14 października 2021 r.
- ⁸ Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 57 ze zm.
- ⁹ Tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 902, dalej: ustawa z dnia 6 września 2001 r.
- ¹⁰ Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1605.
- ¹¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 406 ze zm.
- ¹² *Ustawa o finansach publicznych. Komentarz*, red. Z. Ofiarski, Warszawa 2019, s. 123.
- ¹³ U.K. Zawadzka-Pąk, *Ochrona dobra wspólnego poprzez budżet partycypacyjny (obywatelski). Studium aksjologiczno-prawne*, Białystok 2019, s. 6.
- ¹⁴ E. Ruśkowski, *Finanse publiczne i prawo finansowe. Instrumenty prawnofinansowe i warunki ich stosowania*, Białystok 2018, s. 5.

Bibliografia

Literatura

- Bożek W., *Poręczenia i gwarancje udzielone przez Skarb Państwa w kontekście rozliczania kosztów obsługi długu publicznego*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2018, nr 1.
- Finanse publiczne. Komentarz praktyczny*, red. E. Ruśkowski, J.M. Salachna, Gdańsk 2014.
- Gąsior T., *Rozwiązania zmierzające do zwiększenia jawności finansowania partii politycznych*, „Przegląd Sejmowy” 2023, nr 3.
- Kamińska I., Rozbicka-Ostrowska M., *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Karlikowska M. i in., *Ustawa o finansach publicznych. Komentarz*, Wrocław 2010.
- Miemiec W., *Budżet zadaniowy w jednostkach samorządu terytorialnego – perspektywy i ograniczenia*, w: *Finanse samorządowe po*

25 latach samorządności. Diagnoza i perspektywy, red. W. Miemiec, Warszawa 2017.

- Postuła M., *Instrumenty zarządzania finansami publicznymi*, Warszawa 2015.
- Ruśkowski E., *Finanse publiczne i prawo finansowe. Instrumenty prawnofinansowe i warunki ich stosowania*, Białystok 2018.
- Ruśkowski E., *W sprawie szerokiego ujęcia zasady jawności finansów publicznych*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2021, nr 3.
- Salachna J.M., Zawadzka-Pąk U.K., Michalczuk G., *Usprawnianie zarządzania w samorządzie terytorialnym poprzez budżet. Od budżetu tradycyjnego i zadaniowego do budżetu efektów*, Warszawa 2017.
- Ustawa o finansach publicznych. Komentarz*, red. P. Smoleń, Warszawa 2014.
- Ustawa o finansach publicznych. Komentarz*, red. Z. Ofiarski, Warszawa 2019.
- Ustawa o finansach publicznych. Komentarz prawno-finansowy*, red. H. Dzwonkowski, G. Gołębiowski, Warszawa 2014.
- Zawadzka-Pąk U.K., *Budżet zadaniowy w jednostkach sektora finansów publicznych*, Gdańsk 2013.
- Zawadzka-Pąk U.K., *Ochrona dobra wspólnego poprzez budżet partycypacyjny (obywatelski). Studium aksjologiczno-prawne*, Białystok 2019.

Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, tekst jednolity Dz.U. z 2022 r. poz. 902.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1265 ze zm.
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1605.
- Ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2054 ze zm.
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 57 ze zm.
- Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o służbie zagranicznej, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 406 ze zm.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.